

**HRVATSKA AGENCIJA ZA POŠTU
I ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJE
Jurišićeva 13
10 000 ZAGREB**

Split, 24. ožujka 2010. godine

PREDMET: Javna rasprava_Javni poziv za prikupljanje prijedloga izmjena Standardne ponude HT-Hrvatskih telekomunikacija d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa

- *Komentari tvrtke H1 TELEKOM d.d.*

Poštovani,

U nastavku dostavljamo komentare H1 TELEKOM d.d. temeljem Javnog poziva za prikupljanje prijedloga izmjena Standardne ponude HT-Hrvatskih telekomunikacija d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa:

- ✚ Standardna ponuda za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa treba predstavljati konkurentan, poslovno prihvatljiv model veleprodaje kao cjelovit pristup pružanja usluga krajnjem korisniku.
- ✚ Da bi navedeno bilo moguće i u praksi provedivo **predmetnom SP mora se jasno, jednostavno i nedvojbeno uspostaviti/definirati komercijalni okvir veleprodajnog modela koji u konačnici mora biti isplativ operatorima korisnicima.**
- ✚ Veleprodaja mora podrazumijevati mogućnost veleprodajne kupnje svih proizvoda koje HT nudi i to **kao konačnih/gotovih proizvoda čija daljnja prodaja krajnjim korisnicima ne smije podrazumijevati naknadnu obvezu ispunjenja dodatnih uvjeta, naknadna plaćanja i/ili ispunjenje drugih pretpostavki** od strane operatora korisnika prema HT-u kako se to neopravdano nameće ovom SP. Drugim riječima, veleprodajni širokopojasni pristup mora **osigurati da sve usluge koje HT nudi na maloprodajnoj razini budu raspoložive na veleprodajnoj razini kako ZAJEDNO tako i POJEDINAČNO**, što bi značilo da ova SP treba definirati 7 mogućih usluga od kojih svaka mora biti veleprodajno raspoloživa! Navedene usluge su:
  - VOICE
  - Internet
  - IPTV
  - VOICE + Internet
  - VOICE + IPTV
  - Internet + IPTV
  - VOICE + Internet + IPTV,

uz napomenu da je Standardnom ponudom neophodno **nedvosmisleno definirati uvjete, cijene i ostale pretpostavke/obveze koje operator korisnik mora ispuniti za kupnju pojedine usluge ili kombinacije usluga**. Dakle, smisao standardne ponude HT-a za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa je da se operatorima korisnicima omogućí da

krajnjem korisniku, između ostalog, nude gotov proizvod čiju isporuku operatoru korisniku u cijelosti treba osigurati HT.

Uzevši u obzir naprijed navedeno, u nastavku dostavljamo pojedinačne prijedloge na sam tekst SP za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa:

1. **Postotak X nužno je odrediti u višem iznosu od predviđenog (49%)** kako bi se moglo govoriti o eventualnoj isplativosti usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa alternativnim operatorima. Maloprodajna cijena minus trebala bi biti 60% ili više % Ostali troškovi (poseban virtualni kanal, troškovi pristupa u mrežu itd.) koji se nameću uz predmetnu uslugu su preveliki da bi alternativni operatori imali pozitivnu marginu na realno ostvarivom broju korisnika. Linearna aproksimacija $y=ax+b$ nije prikladna za odnose cijena i brzina te operatorima ide u prilog samo kod manjih brzina, ali ne i kod većih, što je nedopustivo. Krajnja cijena za korisnika koji i dalje plaća osnovni POTS priključak T-Com-u, mora omogućiti da korisnik korištenjem usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa i pristupa Internetu, govora i (možda IP TV-a) kod alternativnih operatora realno uštedi, odnosno da ukupan iznos naknada bude manji nego što je to u slučaju kada sve usluge uzima od T-Com-a. Navedeno nije moguće ukoliko "maloprodajna cijena minus" nije 60% ili više % i ukoliko se u slučaju korištenja usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa cijena POTS priključka od strane T-Coma za krajnjeg korisnika ne snizi za postotak % (po našem prijedlogu minimalno 60% ili više).
2. Obveza HAKOM-a kao nadležnog regulatornog tijela jest stvoriti uvjete održivog tržišnog natjecanja te regulirati ponudu za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa na način da alternativni operatori jednostavno svoje ULL pakete mogu prenijeti na ponudu za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa uz manju maržu nego što to pružaju korisnicima putem ULL-a. Navedeno u svakom slučaju podrazumijeva i **jedan račun za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa izdan od strane Operatora korisnika**, uz detaljnije reguliranje odnosa između T-Coma i Operatora korisnika bilo ovom ponudom, bilo odgovarajućim ugovorom
3. Standardna ponuda za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa mora regulirati i dozvoliti migraciju krajnjih korisnika u oba smjera (s ULL na uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa i obrnuto).
4. Nije opravdano naplaćivati posebno virtualni kanal za IPTV (HD, SD) i virtualni kanal za VOIP. Potrebno je **definirati jedinstvenu cijenu za virtualni kanal**, a Operatoru korisniku omogućiti da samostalno odredi što želi puštati kroz njega. Također smatramo da **virtualni kanal nema troškovnu opravdanost mjesečne naplate**, već isključivo jednokratne aktivacije
5. T-Com MaxTV osnovni entry paket u cijeni od 53,27 kn/mjesečno uključuje prava za cca 100 TV programa, STB, GUI + sve što T-Com dodatno navodi u ponudi za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa (aktivaciju korisnika, troškove transmisijske strane, virtualne kanale itd.) temeljem čega usluga po T-Com ponudi za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa ispada znatno skuplja i operatorima korisnicima usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa apsolutno neisplativa
6. Potrebno je **regulirati postotak X temeljem različitosti T-Com MP cijena za fizičke i pravne osobe** (T-Com cijena za FLAT kod fizičkih osoba nije identična cijenama kod pravnih). H1 TELEKOM u svojim ULL paketima ima identičnu cijenu za pravne i fizičke osobe te smatra da postotak X treba biti definiran na način da operatorima korisnicima usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa omogući, između ostalog, prijenos vlastitih paketa na krajnje korisnike. Npr. postotak X se obračunava na T-Com pakete za fizičke osobe neovisno o tome kome operatori korisnici usluge veleprodajnog širokopojasnog

pristupa pružaju takvu uslugu. Slijedom navedenog, smatramo da **postotak X treba biti prenesen u apsolutni iznos**

7. Kako je već navedeno i u uvodu, smatramo potrebnim i **T-Com Stand-alone ponudu omogućiti/definirati unutar ponude za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa** što trenutno nije slučaj (VOIP i/ili IPTV bez Interneta).
8. **Posebne pristupne točke za Internet promet, voice i TV su nepotrebne** te nametnute od strane T-Com-a iz vlastitih interesa. Troškovi bi trebali biti isključivo vezani za regionalni ili nacionalni pristup bez obzira na broj virtualnih kanala i sl. Nadalje, sama **cijena pristupa je previsoka i to u oba slučaja**; kada se radi pristupnom vodu što ga osigurava T-Com i onom što ga osigurava Operator korisnik
9. Vezanje kapaciteta pristupnih vodova s ukupno spojenim kapacitetom korisnika preko faktora koncentracije predstavlja samo ograničavajući faktor za Operatore korisnike. **Faktor koncentracije** je čimbenik koji je nužno **prepuštiti svakom operatoru korisniku na kontrolu**. Osim toga, ukoliko se operator korisnik preračuna te mu dolazi do zagušenja prometa, navedeno utječe samo na kvalitetu usluge isporučenu njegovim korisnicima, a ne i na rad mreže T-Com-a. Na ovaj način T-Com samo prisiljava operatere da uzimaju kapacitete pristupnih vodova veće no što je to u realnosti potrebno čime operatorima nameće veći trošak
10. Što se tiče cijene vodova i priključka, **ukoliko operator korisnik sam ostvari vod ne bi smjelo biti nikakvog dodatnog troška**. Smatramo da to treba biti pokriveno postotkom X (T-Com interno nema trošak isporuke usluge interkonekcije sam sebi)
11. Predlažemo da se **planirani prekidi** u mreži od strane T-Coma moraju najaviti najmanje 10 dana unaprijed jer predviđenih 24 sata (str.41., točka 8.5.3.) nije dostatno za uputiti obavijest krajnjim korisnicima, a kako se ipak radi o planiranim prekidima prijedlog od 10 dana u potpunosti je opravdan
12. Predviđeno **vrijeme otklona smetnje** na širokopojasnom ADSL pristupu (str.40, točka 8.5.1. st 7.) od 2 radna dana od primitka prijave smetnje, nužno je skratiti na 24 sata
13. Str. 44., točka 10. st.5. predviđa da je operator korisnik u cijelosti odgovoran za štetu koja je nastala njegovim krajnjim korisnicima kao rezultat pružanja, odnosno nepružanja usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa. Takvu odredbu u startu smatramo nepoštenom i neprimjerenom jer ukoliko je do štete došlo uslijed namjere ili krajnje nepažnje T-Com-a ili iz drugog razloga nastalog na strani T-Com-a, isti mora snositi i odgovornost. Navedeno se odnosi i na točku 10.1., st. 1., alineja 2. gdje se također predviđa isključiva odgovornost operatora korisnika
14. Točka 10.1., st.1., alineja 3. navodi da je operator korisnik obavezan uskladiti svoje poslovanje s uputama koje T-Com može povremeno izdavati u interesu sigurnosti i pravilnog rada mreže T-Coma ili infrastrukture koju koristi operator korisnik. Kako bi se izbjegle možebitne zlouporabe predlažemo da u slučaju izdavanja takvih uputa iste prethodno moraju biti verificirane od strane HAKOM-a
15. SP predviđa da će se trajno obustaviti pružanje usluge operatoru korisniku ako između ostalog, krajnji korisnik **zatraži** od T-Coma maloprodajnu uslugu širokopojasnog ADSL pristupa uz izjavu Krajnjeg korisnika da raskida važeći ugovor s operatorom korisnikom. Nužno je naložiti T-Comu da prije prihvaćanja takvog zahtjeva mora o istom obavijestiti operatora korisnika te da operator korisnik mora potpisati navedenu izjavu krajnjeg korisnika o raskidu (ista se potpisuje pod uvjetom da su podmirena sva dospjela dugovanja). U protivnom, poučeni dosadašnjim iskustvom, može se dogoditi da operator

korisnik tek nakon mjesec dana ili dva shvati da krajnji korisnik više ne koristi njegovu uslugu, a pri tom je ta dva mjeseca operator korisnik plaćao T-Comu mjesečne naknade.

S obzirom na izuzetnu važnost koju bi ova SP trebala imati za razvoj tržišta te s obzirom da itekako KASNI kao poslovni model budući da je trebala slijediti model CPS-a i prethoditi raspetljavanju lokalne petlje, smatramo neophodnim da Agencija iskoristi pravo predviđeno Zakonom o elektroničkim komunikacijama te revidira tekst iste nakon 6 mjeseci kako bi se mogle otkloniti i ev. nepravilnosti i problemi koji možda neće biti izneseni tijekom ove javne rasprave, ali će se naknadno pokazati kroz primjenu u praksi.

S poštovanjem,
H1 TELEKOM d.d.